

چکیده:

روش شناسی تفسیر اعم از تفاسیر ترتیبی یا موضوعی که در قرن اخیر مورد توجه قرار گرفته است به ما کمک می‌کند، مبانی دلالتی، صدوری و عقیدتی مفسرین را شناخته به راز اختلاف نظر آنها در تفسیر پی ببریم. یکی از تفاسیر موضوعی نیم قرن اخیر تفسیر موضوعی به نام «منشور جاوید» نوشته آیت الله جعفر سبحانی است. این تفسیر در چهارده مجلد با موضوعات گوناگون تالیف شده است. آنچه پژوهنده در پی آن است، استخراج روش تفسیری آیت الله جعفر سبحانی و یافتن مبانی تفسیری ایشان در این تفسیر است. روش این پژوهش کتابخانه‌ای و توصیفی با تکیه بر نمونه‌هایی است که از مجلدات مختلف استخراج شده است.

تکیه مفسر بر روایات و فراوانی استفاده او از ادبیات، اعم از صرف و نحو و بلاغت و قواعد عقلی نشان می‌دهد روش این تفسیر اجتهادی است.

از آنجا که مفسر با انتخاب روایات متناسب با آیات و با استفاده از قواعد ادبی توانسته است تفسیر خود را سامان دهد می‌توان چنین نتیجه گرفت که از عقل به عنوان مصباح بهره گرفته است و آنجا که مفسر از قواعد عقلی در رسیدن به تفسیر استفاده کرده است نشان می‌دهد از عقل به عنوان منبع سود جسته است. از این روی به منشا و حیانی قرآن در لفظ و معنا و باور به اعجاز بیانی و محتوایی قرآن جزء مبانی عقیدتی و صدوری مفسر است و تفسیر پذیر بودن قرآن بر اساس ساز و کارهای زبانی و حجیت قواعد عقلی در فهم قرآن از جمله مبانی دلالتی مفسر محسوب می‌شود.

روش آیت الله جعفر سبحانی در این تفسیر نشان می‌دهد قول ادیبان و قواعد ادبی، قواعد عقلی و روایات و احادیث تفسیری فی الجمله در فهم مراد خداوند از آیات، حجیت دارد.

کلید واژه ها: تفسیر موضوعی، منشور جاوید، روش تفسیری، تفسیر قرآن به قرآن